

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Disputationes Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Quibus Univerſa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalae, 1644

Sect. 4. Quomodo stet libertas creaturarum cum diuina præſcientia
futurorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

quens; non tollens vsum libertatis, sed ipsum potius necessario præsupponens, atque actum ab ipso liberè positum pro tempore in propositione significato. Sicut autem posito quòd loquar, aut ambulem, non possum non loqui, aut non ambulare, atque id certum, & infallibile, & necessarium est, vt scilicet ambulem, posite quòd ambulem, quamuis absolute liberè ambulem: sic &c. Porro sicut res contingentes, seu futura, seu præsentis, seu præterita, non sunt absoluta necessitate; ita neque sciuntur absoluta necessitate, sed ita vt poterint nesciri, sicut poterunt non esse. Ex suppositione autem quòd sint, aut tales sint; sciuntur à Deo necessario, necessitate tamen non absoluta, sed quæ supponit rem liberè esse, vel fore.

24.

Dices scientiam Dei esse causam rerum ex D. Thoma quaest. 14. a. 8. in corp. ergo præcedit. Et si est certa, & necessaria; effectus erit certus & necessarius propter illam. Respondeo non omnem scientiam Dei esse causam rerum, & specialiter scientiam visionis non esse causam rei visæ aut prævisæ; sed illam quæ Deus nouit res possibles, secundum esse possibile, & per quam potest illas efficere, & secundum eam velle efficaciter vt sint, atque applicare vim suam effectiuam ad illas producendas. Contingentia vero absolute futura ex libertate creaturæ, vt cognoscantur à Deo quæ talia, supponunt determinationem creatæ voluntatis, liberè futuræ; atque ex scientia Dei circa huiusmodi contingentia, est ratione posterior determinatione illa futuræ.

Instabis, quia quicquid à Deo extra se producit, ex cognitione sui producit. Atque ipsamet existentia rei producit: Ergo ex cognitione existentia producit. Ergo non tantum cognitio possibile est causa rerum, sed & cognitio existentium. Respondeo existentiam quidem produci, sed ex cognitione sui vt possibile & effectibilis, non autem vt actualis seu actu posita. Similiterque omnis res quæ extra Deum est, producit ex cognitione sui vt effectibilis, & passibilis; non autem ex cognitione sui vt actu existentis.

25.

Notandum autem, quòd aliquid futurum fit, non esse causam propriam, neque rationem perfectam cur Deus sciat: sed esse occasionem potius, & materiam, vel obiectum. Præcipua autem ratio est ineffabilis Dei perspicacitas, quæ omnem veritatem attingit: quæ tamen secundum rationem supponit obiectum; & inde sequitur, non autem ex scientia Dei, vt quòd futurum est, non possit non esse futurum in sensu composito, id est, stante scientia. Sed hæc necessitas est tantum ex suppositione quòd obiectum futurum sit: non enim potest simul esse futurum & non futurum: quamuis possit absolute non esse futurum.

SECTIO IV.

Quomodo stet libertas creaturarum cum diuina præscientia futurorum?

VT autem plenius satisfiat difficultati ultimo loco propositæ, meliusque declaratur, quomodo stet libertas creaturarum cum præscientia quam Deus habet ab æterno de ipsarum actibus liberè futuris, in quibus duobus conciliandis laborat multorum imaginatio: adeo vt nonnulli difficultate victi, vt homines facerent liberos, fecerint sacrilegos, inquit S. August. lib. 5. de ciuit. cap. 9. id est, præscientiam futurorum liberorum Deo sacrilegè negauerint, vt homines liberos esse affirmarent, quasi non aliter saluæ eorum libertas esse posset.

26.

August.

Considerandum est primò præscientiam quam Deus habet de futuris liberè, non esse causam cur sint futura, neque in illa influere villo modo: sed esse actum purè speculatiuum, inmanentem in Deo, & non operatiuum ad extra; quo Deus merè contempletur & videt obiectum sibi exhibitum à creatura: cui obiecto Deus se se accommodat, cognoscendo illud sicut ei offertur à creatura: non cogniturus nisi offerretur: atque oppositum præuisurus, si oppositum à creatura fieret. Itaq; Deus se habet quoad huiusmodi præscientiam, instar speculi representantis liberos gestus, & motus hominum ipsi oppositorum. Aut instar hominis, qui è specula vel turri eminenti, videret ea quæ in plantis subiecta liberè fiunt, prospiceretque aliquos in fossam latentem casuros: vel in hostium insidias, quas videt esse paratas, incururos. Manifestum est autem quòd istius visio, aut præuisio, nullam imponit necessitatem obiectis, quæ perinde se habent, perindeque operantur liberè, ac si iste non videret. Neque enim visio purè speculatiua, & otiosa, quicquam in causis ponit, vel in effectibus, ex quo necessitas operandi oriatur. Euidens item est speculum representans ea quæ sibi obijciuntur, non obesse libertati causam obijcientium, & contingentia effectuum. Neque minus euidens est præscientiam diuinam non tollere libertatem creaturarum, si non est causa liberè futurorum, sed purè speculatur creaturas liberè operantes, earumque effectus; representatque solum id quòd illæ sibi obijciunt, sese illis conformando, & quasi earum arbitrium sequendo. Nam actus qui tantum videt causam liberè operantem, non impedit ne liberè operetur, sed potius supponit eam liberè operari, quia supponit aliquo modo obiectum quòd videt, prius saltem subsistendi consequentia. Si enim videt, verè licet & infallibiliter; sequitur et obiectum quòd videt, eo modo quo videt. At non contra, si est obiectum, sequitur necessariò ab intrinseco & vt solius antecedentis, videt. Potest enim quæratur est de se, esse, & non

27.

Dei præscientia futurorum est purè speculatiua.

videri. Imò etiam supponitur tale obiectum ratione priùs ordine velut causalitatis, per modum occasionis determinantis intellectum diuinum, de se indifferentem ad cognoscendum hoc, aut illius oppositum, quòd loco istius esse potuit & cognosci: vt dicemus paulò post.

28. Dices esse differentiam: quia Deus non videt tantum liberos effectus creaturarum, quando existunt: sed eos antè ab æterno prævidet. Itaque eius præscientia antecedit: eà verò positã non potest effectus non esse futurus, quia Dei præscientia infallibilis est. Ergo Dei præscientia nocet libertati creaturarum.

Respondeo primò, si Dei præscientia perinde se habet merè speculatiuè circa rem liberè futuram, atque visio se habet circa rem liberè existentem & præsentem: non magis obest libertati causæ creatæ, & contingentia effectus, præscientia, quàm visio. Neque enim magis mutat vel afficit causam creatam; sed speculatiuè tantum se habet circa illam, contemplando quid liberè operatura sit. Assicut simplex recordatio, id est, cognitio speculatiua rei præteritæ liberè factæ, non obest libertati causæ quæ liberè eam posuit eo tempore quo extitit: ita simplex præuisio, & pura contemplatio rei liberè futuræ, non obest libertati causæ illam liberè producturæ. Actus enim veræ cognitionis non destruit suum obiectum, sed potius illud ratione præsupponit. Quare si cognoscit causam liberè operaturam, supponit fore exercitium liberum causæ.

29. Respondeo secundò ex D. Thoma quæst. 14. a. 13. Deum cognoscere futura contingentia in præsentia sua ternitatis; id est, vt tangè intelligi debet, futura contingentia, quamuis existant in tempore, perinde tamen se habere respectu intellectus diuini, id est, virtutis & sufficientia, quam Deus habet ea intelligendi, ac si existerent ab æterno, essentque illi actualiter & realiter præsentia. Nimirum quia Deus, ex infinita eminentia sua intelligentia, tam est potens ac sufficiens videre & speculari ab æterno, ea quæ sunt in tempore futura; quàm nos potentes sumus ad videndum ea quæ oculis nostris actu exhibentur. Sicut autem facultas & sufficientia, quam habemus videndi ea quæ oculis nostris actu obijciuntur, non obest libertati causarum operantium; vt manifestum est, perindeque illæ operantur liberè, ac si à nobis non viderentur operari. Ita virtus infinita intelligendi, & sufficientia, quam Deus habet ad prævidenda ab æterno futura, perinde ac si ab æterno essent illi realiter præsentia, non officit libertati causarum liberè operaturarum. Estque euidens ipsã experientia, nos perinde eligere quod volumus: vt loqui hic & nunc, vel non loqui; ambulare, vel non ambulare; dare eleemosynam pauperi petenti, vel non dare; perinde ac si nulla esset in Deo præscientia euentus futuri.

30. Considerandum secundò, non modò præ-

scientiam diuinam non esse causam euentus liberè futuri à Deo præsciti; sed contra, potius esse quodammodo eius effectum, & ratione illum subsequi. Quatenus intellectus diuinus de se indifferentis ad cognoscendum illud esse futurum, aut eius oppositum, determinatur occasionaliter ab eo quod futurum est, vt cognoscat illud esse futurum. Aliquod inquam, modo esse eius effectum: non quidè proprie, quia Dei cognitio proprie non causatur, neque fit obiecto concurrente ad illius effectiorem, determinando causaliter per se ipsum, aut per speciem sui impressam diuino intellectui: sed tantum postulat futurum contingens tanquam occasionem, & tanquam obiectum ad quod terminetur: ita vt non possit illud scire, nisi futurum sit; & ratio cur Deus præsciat, fit quia est futurum: non autem ratio cur sit futurum, fit quia Deus præscit: & quamuis Deus non præsciat, esset æquè futurum. Vnde est prioritas tum rationis ordine, quatenus præscientia est, quia obiectum futurum est; non contra: tum etiam in subsistendi consequentia, quatenus si obiectum præscitur fore, futurum est: sed quamuis non præsciretur, non sequitur per locum intrinsecum quòd non esset futurum. Hanc secundam prioritatem docet Origenes lib. 3. in Epist. ad Rom. explicans illa verba cap. 8. Quis præscit & prædixit &c. vbi sic ait: In præscientia Dei neque salutis, neque perditionis nostra causa consistit &c. non enim propterea erit aliquid, quia id scit Deus futurum: sed quia futurum est, scitur à Deo antequam fiat. Nam estis fingitis Deum non prænoscere aliquid futurum, sine dubio eris. Quibus vtiuis verbis docet Origenes esse aliquam prioritatem obiecti ad præscientiam diuinam in subsistendi consequentia, quã prius esse dicitur in a quo non valet vice versã subsistendi consequentia ab intrinsecò. Non valet autem, si est futurum, præscitur à Deo esse futurum: Quia licet non præsciretur per locum intrinsecum; futurum tamen esset. Valet tamen, quòd si à Deo futurum esse præscitur est, futurum. Alteram verò prioritatem rationis, & quasi causalitatis, tradunt Iustinus Martyr, quæst. 58. ad Orthodoxos, vbi reddens rationem cur Dei præscientia non fuerit causa peccati Adæ, & Angelorum, sic loquitur: Non est præscientia causa eius quod futurum est: sed, quod futurum est, causa præscientia. Siquidem non præscientiam consequitur futurum: sed futurum consequitur præscientia, & haudquaquam præscius est causa futuri: Et Athanas. in serm. de pass. & cruce Domini, multò ante medium: Neque vt inseruientes propheticis verbis ista contra Christum quasi sunt: sed suo ipsimet studiosissime, volentesque illa perpetrarunt, vt non Prophetarum rerum auctor sit, aut causa: sed ipsorum voluntas. Quis potius ipsi in causa fuerunt, vt talia de ipsis Prophetæ prædixissent. & Chrysost. hom. 60. in Matth. paulò post inia. Non enim quia futura scandala prædixit, idcirco veniunt: sed quoniam omnino ventura erant, idcirco prædixit. Similia habent Cyrillus Alexand. lib. 9. in Ioann. cap.

Præscientia diuina est ratione posterior euentu liberè futuro, & velut illius effectus.

Origenes longe post medium libri cit.

Iustinus

Athanas.

Chrysost.

Figura cõtingentia quo sensu sint Deo præsentia ab æterno.

ANTONIO DEUS

Epiphanius
Damascenus

16. in fine, & lib. II. cap. 21. post medium, & Epiphanius lib. I. hæresi 38. post medium, & Damascenus in lib. contra Manichæos prope finem, cuius verba hæc sunt: *At verò ut ea quæ facturi sumus præsciat Deus, à nobis præsciscit. Est quidem Dei præscientia vera & infallibilis. Verù ipsa nequaquam est causa cur omnino fiat quod futurum est. Quin potius, quia hoc aut illud facturi sumus, idcirco præscit.* Eodemque modo loquuntur Patres Latini, ut Hieronymus.

Hieronimus

in cap. 26. Ieremiæ, ferè in initio. *Non enim, inquit, ex eo quòd Deus scit futurum aliquid, idcirco futurum est: sed quia futurum est, Deus novit quasi præsciens futurorum.* & Augustinus lib. 5. de Civitate, c. 10. in fine, *Neque enim ideo peccat homo, quia Deus illum peccaturum præscit: imò ideo non dubitatur ipsi peccare, cum peccat, quia ille, cuius præscientia falli non potest, non fatum, non fortunam, non aliquid aliud, sed ipsum peccaturum esse præscit, qui si noluit, utique non peccat. Sed si peccare noluerit, etiam hoc ille præscit.* Nimirum quia sese accommodat libertati creaturæ, neque aliud præscit, quàm ipsa liberè fecerit aut omiserit: adeo ut determinatio libera creaturæ sit occasio & mensura illius præscientiæ. Et denique Anselmus in Elucidario, circa medium: *Omnia quæ futuri homines erant facturi, Deus futura præscit, & per prophetas sententia prædixit. Nò tamen sua præscientia aliquam necessitatem intulerit ut fierent: sed potius ipsi necessitatem intulerunt, cum suam voluntatem expleverunt.* Id est, ipsi fuerunt causa necessitatis consequentiæ, tum ut futura essent, ex suppositione quòd homines essent ea liberè futuri: est enim impossibile ut simul sint futura & non futura: tum etiam ut Deus ea præsciret esse futura: est enim impossibile Deum nescire aliquid possibile, & ignorare futurum esse id quod futurum est.

Augustinus

Anselmus

31. His Patrum testimonijs accedit ratio manifesta. Quia scientia quæ est causa operis, est illa quæ dirigit voluntatem, & potentiam artificis, ex cognitione operantis, in tali opere efficiendo. Scientia verò illa quæ non dirigit artificem, sed perinde opus fieret, quàmvis illa non esset, manifestè non est causa operis; sed potius est ratione posterior illo, si talis scientia ex natura sua non possit esse sine tali opere, contra verò tale opus esset, quamvis per possibile vel impossibile non esset talis scientia. Atqui præscientia diuina de liberè absolutè futuris, est huiusmodi, ut supra offendimus: ergo &c. Confirmatur exemplo artificis creati. Nam scientia quæ ipsum dirigit in opere artificiosè efficiendo, est cognitio illius ut factibilis, & modus quo fieri debet: non autem visio & contemplatio eiusdem artefacti ut existentis, & iam facti, quæ opus factum præsupponit. Præscientia verò diuina, quamvis tempore antecedens ab æterno res futuras, est factalis illi visioi artificis, & æquè purè speculativa sui obiecti, ut diximus num. 20. Quæ autem in contrarium obijci solent ex Augustino lib. 6. de Trinitate, cap. 20. & lib. 15. cap. 13. Et Gregorius 20. Moralium, cap. 24. soluta vide apud Vasquez.

31.

Vasquez

disp. 68. cap. 6. & Valentinus Herice disp. 10. cap. 1. num. 7. eademque inferius à nobis diluuntur disp. 12. sect. 9. num. 55.

Considerandum est tertio, duplicem esse necessitatem: antecedentem scilicet, & consequentem. Antecedens est illa quæ non provenit ex aliqua suppositione antecedente usum libertatis, id est, cuius existentia nullo modo pendet ab usu nostræ libertatis: ita ut non fuerit in potestate nostra talem suppositionem ponere, vel illam impedire. Consequens verò est illa quæ provenit ex suppositione consequente usum libertatis, id est, pendente aliquo modo à libertate nostræ voluntatis: ita ut non esset talis suppositio, & necessitas ex ea facta, nisi voluntas nostra se liberè determinaret, aut determinatura esset, vel iam in præterito se determinasset. Ac sicut potest absolute voluntas non se determinare ad actum, quem liberè elicit: ita potest efficere ut nunquam talis suppositio sit in rerum natura. Huiusmodi necessitas est, quòd aliquid sit, ex suppositione quòd sit, quamvis liberè sit. Quia stante suppositione, non potest non esse, id est, in sensu composito non potest simul esse & non esse. Parique modo ex suppositione quòd aliquid futurum sit, necessarium est illud esse futurum: quia stante hypothese quòd sit futurum, non potest non esse futurum: neque enim potest simul esse futurum, & non futurum in sensu composito: id est, voluntas libera non potest componere & coniungere esse futurum, & non esse futurum eisdem rei. Quàm enim implicat coniungi simul esse & non esse: tam implicat simul componi futurum esse, & non esse futurum. Sic etiam necessarium est esse, id quod in fallibiliter videtur esse, ex suppositione quòd videatur. Et fore suo tempore, id quod in fallibiliter præscitur fore tali tempore, ex hypothese quòd præscitur. Quia talis visio, & præscientia supponit rem esse vel fore, ut videtur, aut prævidetur. Supposito autem quòd res sit, non potest stante suppositione non esse: neque potest non fore, stante hypothese quòd futura sit.

Prior necessitas, nempe antecedens, excludit libertatem. Deus qui necessario sequitur ex suppositione antecedente in sensu composito, quamvis in sensu diuiso, id est, remota illa suppositione, voluntas liberè operatura esset. Ex. gr. suppositio visioi beatificæ, amor Dei non elicitur liberè à Beato: quia suppositio illa non pendet à libertate Beati: & composita, non potest Beatus non amare in sensu composito, id est, coniungere negationem amoris cum visione beatifica, seu videre Deum, & simul non amare. Quamvis in sensu diuiso, id est, remota visione, posset non amare. Ratio cur hæc necessitas tollat usum libertatis, est, quia quando necessitas est antecedens; tunc non est in potestate voluntatis, vel impedire aut tollere suppositionem, vel efficere ut existente tali suppositione, non sit actus, qui ex illa necessario sequitur.

32.

Necessitas duplex, antecedens & consequens.

33.

Necessitas antecedens excludit libertatem.

34. Posterior verò necessitas, id est, consequens, relinquit integrum usum libertatis, quia necessitas quæ est consequens ad usum libertatis, non tollit potentiam antecedentem ad usum libertatis, per quam hæc ipsa necessitas est posita: sed potius illam præsupponit, eiusque liberum exercitium, veluti causam aut rationem cur sit. Et quamuis voluntas ex suppositione quoddam liberè operetur, non possit tollere vel impedire illationem, quæ necessariò inferimus talem actum esse, ex suppositione quòd sit; neque stante suppositione possit illum omittere in sensu composito, ponendo simul & non ponendo, seu componendo actum cum eius negatione. Potest tamen absolute & antecedenter spectata, non ponere actum: ac proinde impedire suppositionem positionis actus, & necessitatem ortam ex tali suppositione: atque idcirco libera est ut actum ponat vel non ponat: quia suppositio quam ipsa liberè facit, & necessitas consequens talem ex tali suppositione, ab illaque dependens, non destruit causam quam supponit, & vi cuius solius ponitur.

35. Talis autem est necessitas quæ sequitur ex præscientia divina. Nam Dei præscientia de actibus futuris libertatis creata non est nisi ex hypothesi quòd talis actus voluntatis creata sit liberè futurus. Ergo necessitas quæ sequitur ex hypothesi diuinæ præscientiæ in sensu composito, est necessitas consequens ex suppositione liberi vsus creatæ voluntatis: quæ sicut potuit actum illum non ponere; ita potuit facere ut Deus illum non prævideret: & consequenter potuit impedire necessitatem, quæ sequitur ex Dei prævisione in sensu composito. Ratio est, quia videns aut prævidens actum, ratione saltem subsequitur actum illum, & exercitium liberum causæ circa illum: ita ut videat aut prævideat tantum, si ponatur, & ex suppositione quòd ponatur: si autem non ponatur, non videat aut prævideat. Sicut autem qui videt alium liberè currentem, ideo videt, quia ille currit, & non videret nisi curreret: estque in libera potestate currentis facere ut alter videat vel non videat: quia in eius libera potestate est currere vel non currere. Ad denique manifestum est quòd mea visio non imponit illi necessitatem currendi: Quamuis posito quòd liberè currit, non possit simul non currere: & posito quòd currit, non possit simul non esse cursus, qui verè videtur esse: sic Deus præsciens ab æterno actus liberos futuros à creatæ voluntate, ideo illos prævidet quia futuri sunt, non præviturus si non essent futuri. Estque in libera potestate voluntatis creatæ facere ut Deus præviderit, vel non præviderit: quia in eius libera potestate est, ponere actum vel non ponere. Quamuis posito quòd sit liberè futurus, non possit simul non esse futurus, & non possit Deus non scire futurum esse. Et ex suppositione quòd sciatur à Deo esse futurus, non possit non esse futurus: quia non scitur à Deo esse futurus nisi

ex hypothesi quòd sit futurus; & ex hypothesi quòd sit futurus, non potest simul esse non futurus in sensu composito.

Quæres, an sit evidens ratione naturali Deum præscire futura contingentia? Respondeo affirmatiuè cum Suare disp. 30. Metaphys. sect. 15. num. 28. & communi sententia. Evidens enim est ratione naturali huiusmodi futura esse scibilia, quantum est de se, id est, si non desit facultas ex parte cognoscentis: quia sunt vera determinatè & distinctè, ut in præcedenti sectione euidenter ostendimus. Evidens item est lumine naturali intelligentiam diuinam esse illimitatam, & scire quicquid est scibile. Ex quibus duobus conficitur hæc demonstratio: Omnia scibilia sciuntur à Deo. Futura omnia contingentia sunt scibilia: ergo futura omnia contingentia sciuntur à Deo, & quidem formaliter quæ futura sunt, quia quæ talia, sunt verè scibilia, ut antea demonstrauimus. Quare merito S. August. lib. 5. de ciuit. cap. 9. initio: ait, aperitissimam esse infaniam confiteri esse Deum, & negare præscium futurorum. Nimirum quia cui est evidens Deum esse, evidens pariter esse debet Deum esse omniscium, ac proinde non esse ignarum eorum quæ futura sunt.

36. Contrarium sentit Hegece disp. 6. num. 3. & sequentibus, vbi negat posse ratione naturali demonstrari Deum hæc futura præscire. Quia, inquit, si demonstratiuè possemus ostendere Deum hæc futura præcognoscere, euidenter nobis innotesceret modus cognoscendi, seu medium, aut obiectum, in quo præcognoscitur. At ille modus non est nobis euidenter notus, & Suares ipse fatetur, aliquot plurimi eruditi Theologi. Respondeo primo, sæpe nobis constare euidenter aliquid esse, quamuis non constet nobis euidenter modus quo sit, vel ratio & causa cur sit. Secundò, evidens esse, ut fatetur hic Author n. 4. Deum cognoscere futura, si ipsa habent, antequam in se existant, cognoscibilitatem obiectiuam: evidens, inquam, esse naturaliter, ex infinitudine simpliciter scientiæ Dei, quam nihil cognoscibile latere potest. Atque euidenter demonstratur huiusmodi futura habere, antequam in se existant, cognoscibilitatem obiectiuam. Euidenter enim demonstratur esse vera. Euidenter autem quicquid est verum, est cognoscibile, quantum est de se. Habet enim quicquid ex parte sui requiritur, ut terminet cognitionem, utque sit illi conforme. Et quemadmodum præteritum, quamuis amplius non sit, est tamen cognoscibile quantum est de se, hoc ipso quòd verum est, esse præteritum: neque potest ignorari ab eo qui ex necessitate & infinitudine sup perfectionis, cognoscit omne verum: ita futurum &c. Tertiò deniq; dico, ei cui evidens est Deum ratione sua scientiæ infinitæ simpliciter posse attingere omne verum; evidens pariter esse, si verè rem agendat, tantam perfectionem diuinæ intelligentiæ nihil aliud requirere ex parte obiecti, ut possit illud attingere, nisi ut sit verum.

36. Evidens est naturaliter Deum præscire futura libera.

August.

37. Hegece.

Quare nullum medium cognitum, vel incognitum, est illi necessarium, neque alia ratio sciendi, quam ex parte obiecti veritas, & ex parte sui infinita perspicacitas, & vis tanta intelligendi, ut possit attingere omne verum, eo ipso quod verum est.

SECTIO V.

De scientia Dei circa libera conditionate futura.

38.
Futura libera conditionata sunt duplicia.

Hucusque ostendimus Deum præscire contingentia absolute futura. Iam de liberis conditionate futuris dicendum est. Ac primò supponendum futura libera conditionata esse duplicia. Quædam quæ re ipsa sunt tantum futura conditionate, ac de facto nunquam erunt, quia nunquam ponetur conditio, quæ posita forent: Cuiusmodi erat, quod si David remanisset in Ceilan, Ceilani eum Sauli tradidissent. Quodque si Christus Tyrijs & Sidonijs prædicasset, & miracula coram illis patrasset: egressent pœnitentiam in cilicio & cinere. Alia sunt futura conditionate, non exclusivè ut priora, id est, excludendo actum existentia aliquando re ipsa futura; sed præcisiuè; quæ scilicet, quamvis sint re ipsa futura, & conditio sit aliquando ponenda: considerantur tamen aut proponuntur intellectu, abstrahendo ab actuali futuritione, & ab eo quod conditio ponenda sit. Cuiusmodi sunt hæc propositiones: Si Petrus tali modo tenetur, negabit Christum. Si Christus Iudæis prædicet, ab illis malitiosè reijcietur & crucifigetur.

39.
Præscientia Dei veritas comprehendit.

Supponendum est secundò scientiam Dei conditionatam hæc omnia futura complecti, & de utrisque esse quæstionem eum disputatur, an Deus præsciat futura conditionate ut bene advertit Didac. Ruiz disput. 61. de scientia Dei sect. 1. n. 2. c. 3. Ideoque malè nonnullos affirmare quæstionem tantum esse de illis futuris conditionate, quæ de facto nunquam erunt. Quin potius hæc quæstio maxime controuertitur, eiusque veritas præcipuè defenditur propter futura conditionate præcisiua: id est, propter ea quæ licet futura sint, considerantur tamen abstrahendo ab eo, quod sint futura, & ratione prius quam sint, aut quam cognoscatur esse absolute futura. Nam scientia Dei conditionate, seu media, defenditur præcipuè ad explicandum quomodo Deus salua & illæsa libertate creaturæ, possit eam inspicere quod voluerit, adhibendo media quæ per scientiam mediam præuidet habitura effectum, & obtentura consentum liberum. Ex. gr. quomodo in negotio prædestinationis, voluntas Dei efficax, etiam antecedens secundum multos, non officiat libertati actuum, per quos electi saluantur: quia scilicet Deus præsciens qui quævis creatura libera, in quacunque conditione, & in quibuscunque circumstantijs sit operatura; con-

stituit creaturam in ea conditione & circumstantia in qua præuidet fore, ut si ponatur, liberè operetur id quod Deus efficaciter vult.

Nec obest quod eiusmodi futura transeunt in absoluta, posito quod conditio futura sit; fuit autem futura ab æterno, & fuit semper talis à Deo præuisa. Respondeo enim duplicem nihilominus esse propositionem, duplicemque veritatem, quarum vna nunquam transit in alteram, sed vna alteri supponitur, estque magis independens. Vna est conditionata, v. g. si Saulus tali modo vocetur à Christo, conuertetur, & fiet vas electionis. Quæ propositio eiusque veritas, non pendet ab eo quod vocetur re ipsa, neque supponit actuale decretum Dei de ipso vocando, perindeque vera est quæuis nunquam vocaret: neque ab illa valèt subsistendi consequentia. Altera est absoluta; Saulus tali modo vocatus à Christo conuertetur, & fiet vas electionis. Et huius veritas pendet ab eo quod vocetur re ipsa, supponitque Dei decretum actuale de vocando: & ex illa inferitur necessariò veritas conditionata de eodem obiecto. Si enim verum est quod Saulus ita vocatus conuertetur, verum est etiam quod si ita vocaretur, conuerteretur. Et id quod sit absolute posita conditio, detegit veritatem conditionate propositionis de eodem obiecto sub conditione præcisè propositio. Sicut autem est duplex veritas: ita est duplex scientia in Deo, eum eodem ordine prioritatis. Nulla enim est veritas, quam Deus non attingat suâ scientiâ infinitâ: quæ alioqui non esset illimitata, si daretur aliquid verum & scibile, quod non attingeret.

Supponendum est tertio, propositiones hypotheticas de euentu libero sub conditione futuro, duplices esse. Vnas, quæ significant illationem, seu consecutionem vnius ex alio, id est, vnum sequi ex alio, ac vi illius antecedentis inferri hoc consequens, siue necessariò, siue probabiliter tantum. Cuiusmodi sunt hæc propositiones: Si oculus tuus simplex fuerit, totum corpus tuum lucidum erit, Luc. 11. Si hoc scitis, beati eritis si feceritis ea, Ioann. 13. Si diligeritis me, ganaberitis vitæ, quia vado ad Patrem, Ioann. 14. Si talis femina filium haberet, illum diligere. Si quis diu manserit in statu peccati mortalis, incidet in noua mortalia. Et de veritate aut falsitate huiusmodi propositionum, iudicandum est ex necessitate vel probabilitate illationis, quam affirmat aut negant. Sicut enim vera si sequitur vnum ex alio, ac vi illius antecedentis, prout affirmant. Falsa, si fecus. Hoc autem à Deo cognosci, non potest rationabiliter dubitari: neque id nunc vocatur in controuersiam. Alia sunt quæ significant tantum simplicem connexionem liberam, & existentiam vnius, posito alio vel illius occasione, aut velut præsuppositione pertinente ad ipsum. Ut, Si offerretur Petro occasio Martyrii, constanter pro Christo moreretur. Si David Ceila remaneret, Ceilani eum Sauli tradent.

40.

41.
Propositiones hypotheticæ sunt duplices.